

Islám ve fotbale (Mohamed Salah a Sadio Mané se modlí před zahájením zápasu s Bayernem v Mnichově 1. srpna 2017)

Autor: Sam Cunningham

(Hvězdy Liverpoolu FC) Mohamed Salah a Sadio Mané chodí každý pátek po tréninku do místní liverpoolské mešity, zúčastnit se pravidelné páteční modlitby *al-džum'a*. Ta je pro muslimské muže, kteří si při této příležitosti mají obléci své nejlepší oblečení, povinná.

Muslimští fandové fotbalu, hlavně děti, jsou jejich přítomností nadšeni. Hráči se s ostatními věřícími ochotně baví a nechávají fotit.

Na jedné fotce z poslední doby je Mané, který vyrostl v malé vesničce jménem Bambali na jihu Senegalu ve velice nábožensky založené rodině, zachycen v nádherném smaragdově zeleném kaftanu, dlouhém plášti, po boku dvojice mladíků.

Stále znatelnější muslimská stopa ve fotbalovém prostředí

Někteří lidé na sociálních sítích vyjádřili přání přestoupit kvůli těmto sportovcům k islámu. Nejde jen o jejich góly - hlavně Salaha, s 28 brankami zatím nejlepšího střelce letošního ligového ročníku (nakonec jich nasbíral 32 a s náskokem získal korunu krále střelců - pozn. DP) - ale fakt, že tak skvěle ztělesňují podstatu muslimské víry: jsou otevření, přátelští, nestrání se lidí, zároveň ale skromní a nesobečtí. To u fotbalových superstar nebývá nutně

pravidlem.

Ochozy Anfield Road zaznívají při zápasech četné popěvky o „egyptském králi“ Salahovi, jako třeba:

„Pokud je dost dobrej pro tebe/je dost dobrej i pro mě/Když přidá ještě pár golů/taky rád přejdu k islámu“, který končí slovy: „sedí si v mešitě/a já tam chci být taky“.

Stupidita některých fotbalových fanoušků nezná mezí

Záložník Manchesteru United Paul Pogba je znám svou pravidelnou charitativní činností. Při posledním udílení cen pro nejlepší klubové hráče sezony přispěl nemalou sumu na to, aby jedenáctiletý fanda Manchesteru Samuel, trpící mozkovou obrnou, mohl být klubovým maskotem. Při příležitosti svých 25. narozenin minulý týden zase vyzval svých skoro 7 milionů fanoušků na Facebooku, aby přispěli charitě Save the Children. Dobročinnost je jedním z pilířů islámu.

I Rijád Mahriz (v roce 2018 – pozn. DP) z Leicester City a záložník Chelsea N’Golo Kante jsou mezi jistými komunitami známí svými dobročinnými příspěvky.

Paul Pogba a Rijád Mahriz (foto nepochází z Afrického poháru národů, nýbrž ze zápasu Manchester United vs. Leicester City 23. prosince 2017)

Mnozí z nejlepších fotbalistů Premier League jsou dnes praktikující muslimové.

Pohled z ochozů

Zatímco jsou ale muslimští hráči příznivci zbožňováni a oslavováni, stejný respekt není vždy automaticky projevován také fanouškům téhož vyznání. Smýšlení se sice postupně mění, ne vždy se však jedná o rovnou přímku směřující k přijetí, a tak i reakce na stadionech a při zápasech podléhají geopolitickému ovzduší okolního světa. Rimla Achtarová (35) byla první muslimkou v Football Association Council (Výbor Fotbalové asociace). U fotbalu se pohybovala od malička: jako dítě pro ni byl bezpečným útočištěm před rasově napjatou atmosférou tehdejší doby, časem se vypracovala v jednu z čelních ambasaderek a vzorů, které podporují zapojení muslimek do hry a začala spolupracovat s FA. Víra a fotbal, tedy téma série našich reportáží, stály v popředí její práce.

Achtarová fandí Liverpoolu. Hidžáb, závoj nošený některými muslimskými ženami na veřejnosti, sice nosí od roku 1992, během prvních sezon ho však při zápasech nahrazovala klubovou šálou kolem krku a kšiltovkou.

„Bála jsem se, že jako neběloška v hidžábu bych v tom prostředí působila nepatřičně,“ říká nám Achtarová. „Něco z toho byl můj dojem, něco z toho ale i realita tehdejšího světa: po 11. září bylo mezi lidmi spousta hněvu a nenávisti k muslimské komunitě. Pro lidi jako já tak bylo nebezpečné být na fotbale a viditelně se hlásit k islámu.“ Její rodina nechtěla, aby na zápasy chodila sama, a tak ji počátkem století začali doprovázet dva starší bratři. Ti budí svými postavami dostatečný respekt, aby velkou část případných útočníků odradili.

Někdy kolem poloviny první dekády nového století však Achtarovou, někdejší kapitánku týmu britské ženské muslimské fotbalové ligy už omrzelo skrývat svou identitu. Přestala proto sundávat hidžáb i na ochozech Anfield Road. Pro její bratry to podle jejích slov nebylo snadné, protože ji chtěli chránit a měli obavy. Kromě pár kradmých pohledů však na projevy nevraživosti od vlastních ani ostatních fandů nikdy nedošlo. Podobně jako po 11. září se však měla situace muslimských fanoušků znovu zhoršit.

„Samozřejmě mě napadlo, jestli bych musela čelit horším věcem, kdyby se mnou nebyli bratři. Mám tušení, že asi ano. V posledních letech se zas narůstající islamofobie a nenávist k muslimům ve společnosti promítá i do fotbalu. Nebyla jsem sice terčem fyzického útoku, ale leccos si musím vyslechnout. Když se mi podaří sehnat lístek a někomu ne, vylije si frustraci na mně.“

„Nehodlám ta slova opakovat, někteří ale nechápou, proč já na zápas můžu a oni ne. Připadám si, jako bych měla skoro štěstí, že jsem se zatím nedostala do fyzicky nebezpečné situace.“

Xenofobní chování

Osobně ví o fanoušcích Liverpoolu, kteří museli čelit protimuslimskému zastrašování příznivců West Hamu na jeho starém stadionu Boleyn Ground, když se v poločase modlili pod nějakým schodištěm. Na Anfieldu si zase někdo vyfotil modlíciho se otce se synem, aby to na Twitteru označil za hnus. Mnozí uživatelé webu ale za odporného označili autora příspěvku.

Podle Achtarové začaly popěvky o bombových atentátnících a další islamofobní urážky někdy po 11. září, když do týmu Middlesbrough přestoupil Egyptan Mido a lidé si uvědomili, že v Premier League i nižších soutěžích hrají důležití muslimští hráči. „Hodně jich bylo v Newcastleu, když tam trénoval Alan Pardew a taky v Boltonu pod Samem Allardycem. Tento příliv hráčů do špičkových soutěží měl velice pozitivní vliv. Spousta z nich ale musela čelit nevraživosti fanoušků. Vzhledem k politickému pozadí věci a situace bylo pro muslimské hráče obzvlášť složité najít si k lidem cestu, pokud tedy zrovna nešlo o hvězdné plejery.“

Dnes pro Premier League pracuje muslimský kněz, který cestuje po Anglii, aby jednotlivým klubům poskytl informace o ramadánu, půstu a jejich možném dopadu na hráče v prvním týmu i mládežnických kategoriích.

Jsou muslimští hráči vítáni a dostatečně dobře začleňováni?

Přesto však nejenom pochybuje, zde kluby – které se mohou takříkajíc přetrhnou, pokud jde o velké muslimské hvězdy – projevují totéž pochopení u mladých muslimů v přípravkách a akademiích. Ti se totiž často obávají, že jakékoliv nároky navíc spjaté s jejich náboženstvím by mohly uškodit jejich vyhlídkám na profesionální smlouvu .

„Kluby se zajímají o to, jak se přizpůsobit potřebám muslimských hráčů,“ říká. „Když jste Özil, Emre Can nebo Salah, dostane se všemožné myslitelné podpory, ale pokud jste v Británii narozený nebo vychovaný muslim, v akademii může být problém říct si nahlas o své: někteří mladí fotbalisté mohou mít pocit, že když se vyčlení coby muslimové a budou si klást zvláštní požadavky, může to ohrozit jejich šance na zisk profismlouvy. Odvedlo se sice hodně práce, ale především na úrovni prvního týmu.

„Na Anfieldu využívám ekumenickou (*multi-faith*) místnost; je to skvělé a snadno dostupné. Střídá se tam a prochází spousta lidí. Jak to pozvednout na vyšší úroveň? Od žáčků přes akademii až do prvního týmu, jak zajistit, aby se všichni cítili vítaní?“ Mnohé změny už proběhly, stále však zbývá ještě vykonat hodně práce. Tvář anglického fotbalu se ale od založení Premier League v roce 1992, kdy byl jediným aktivním muslimem Nayim z Tottenhamu, změnil islám dříve jen stěží představitelným způsobem.

Asociace profesionálních fotbalistů zajišťuje ve všech 92 klubech nejvyšších soutěží přednášky o hranici mezi „vtipkováním v kabině“ a nepřijatelným chováním ke spoluhráčům i protihráčům odlišné kultury nebo víry.

V londýnském středisku Arsenalu Colney nebo liverpoolském tréninkovém středisku podávají v kantýně jen halal kuřecí. Liverpool si najmul kuchaře speciálně pro muslimské hráče. Na Emirates Stadium i St James' Parku (stadion Newcastleu) otevřeli modlitební místnost.

Smýšlení se mění

Fotbal se v posledních letech rychle mění s tím, jak kluby nakoupily vynikající muslimské hráče a musely se přizpůsobit i požadavkům vycházejícím z jejich víry.

Allardyce, v současnosti trenér Evertonu a manažer West Bromwich Albion Pardew paří mezi průkopníky nasazování muslimských hráčů: uměli totiž ocenit jejich mentalitu a disciplínu, jejich chování a vyhýbání se mezi hráči častým neřestem jako hazard nebo alkohol. Allardyce dokonce v Boltonu čas od času doprovázel brankáře Aliho Al-Habsiho do mešity.

Když Liverpool vyhrál v roce 2012 finále ligového poháru, ujistili se hráči předtím, než zkopili svou kabinu v útrokách stadionu Wembley šampaňským, že šéflékař týmu, dr. Zafar Iqbal, který svou víru otevřeně sdílel s týmem, není v místnosti.

Premier League se pak musela vzdát zavedené praxe oceňování hráče zápasu lahví šampaňského, protože ji s železnou pravidelností získával Yaya Touré z Manchesteru City. Rozhodli se tak předávat raději pohár.

Islám tak měl, má i nadále bude mít na anglický fotbal zásadní vliv.

Analýza Sama Cunninghama **Islam in Football: The profound effect the religion has had on the Premier League** vyšla na stránkách britských novin The Independent 23. března 2018.